

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 17.12.1982, sp. zn. 2 Tz 25/82, ECLI:CZ:NS:1982:2.TZ.25.1982.1

Číslo: 20/1983

Právní věta: Znak soustavně se vyhýbá poctivé práci ve smyslu § 203 tr. zák. je naplněn nejen tím, že pachatel nevstoupí do pracovního poměru a nepracuje, ale i tím, že sice je formálně v pracovním poměru, ale soustavně bezdůvodně nepracuje a vyhýbá se tak poctivé práci. Pachatel se přestává vyhýbat poctivé práci od doby, kdy se vážně uchází o práci, kterou nemůže okamžitě nastoupit pro překážky stojící mimo něho, nikoli až do doby, kdy v takovém případě skutečně nastoupí do práce.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 17.12.1982

Spisová značka: 2 Tz 25/82

Číslo rozhodnutí: 20

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Příživnictví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 203

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 20/1983 sb. rozh.

Znak „soustavně se vyhýbá poctivé práci“ ve smyslu § 203 tr. zák. je naplněn nejen tím, že pachatel nevstoupí do pracovního poměru a nepracuje, ale i tím, že sice je formálně v pracovním poměru, ale soustavně bezdůvodně nepracuje a vyhýbá se tak poctivé práci.

Pachatel se přestává vyhýbat poctivé práci od doby, kdy se vážně uchází o práci, kterou nemůže okamžitě nastoupit pro překážky stojící mimo něho, nikoli až do doby, kdy v takovém případě skutečně nastoupí do práce.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze 17. 12. 1982 sp. zn. [2 Tz 25/82](#).)

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil trestní příkaz okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 7. 1982 sp. zn. 2 T 315/82 a okresnímu prokurátorovi v Českých Budějovicích přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Trestním příkazem okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 7. 1982 sp. zn. 2 T 315/82 byl obviněný V. N. uznán vinným přečinem proti pracovní kázní podle § 8 písm. c) a přečinem příživnictví podle § 10 zák. č. 150/1969 Sb., kterých se dopustil tím, že jednak v době od 15. do 17. 7. 1981, 11.,

12. a 19.-31. 8. 1981 a dále 1. 9.-9. 11. 1981 jako meliorační dělník Krajského zemědělského stavebního podniku České Budějovice vynechal na svém pracovišti bezdůvodně pracovní směny, na jeho místo musel být zařazen jiný kvalifikovaný pracovník a v důsledku absencí obviněného došlo k nesplnění plánu střediska, jednak nejméně v době od 9. 11. 1981 do 14. 12. 1981 nikde nepracoval a žil převážně z drobných krádeží ke škodě svých příbuzných. Za to byl obviněnému uložen trest odnětí svobody na dva měsíce s podmíněným odkladem jeho výkonu na zkušební dobu dvou roků, peněžitý trest ve výši 500 Kčs a náhradní trest odnětí svobody na čtrnáct dní. Trestní příkaz nabyl právní moci dne 31. 7. 1982.

Proti trestnímu příkazu podal generální prokurátor ČSR stížnost pro porušení zákona v neprospěch obviněného ve lhůtě šesti měsíců od právní moci. Namítl, že obviněný nechodil soustavně do práce od začátku září 1981, i když s ním ještě nebyl rozvázán pracovní poměr, a to až do 14. prosince 1981, kdy opět nastoupil do jiného zaměstnání. Jde proto o celkovou dobu tří a půl měsíce. Po celou tuto dobu žil obviněný příživnickým způsobem, neboť odcizoval drobné peněžní částky své sestře I. Š. a jiným příbuzným. Poslední výplatu ze zaměstnání ve výši 560 Kčs obviněný obdržel 5. 9. 1981, avšak týž den peníze podle své výpovědi utratil ve vinárně. Tyto skutečnosti vyplývající z provedeného dokazování nasvědčují tomu, že byly naplněny znaky trestného činu příživnictví podle § 203 tr. zák., a proto měl soud věc podle § 314c odst. 1 písm. g) tr. ř. vrátit okresnímu prokurátorovi k došetření a k podání obžaloby. Dále stížnost pro porušení zákona poukázala i na to, že trestním příkazem bylo porušeno ustanovení § 314e odst. 2 tr. ř., podle něhož náhradní trest odnětí svobody za peněžitý trest nesmí spolu s uloženým trestem odnětí svobody přesahovat dva měsíce. Generální prokurátor ČSR proto navrhl, aby bylo vysloveno porušení zákona v tomto rozsahu, aby napadený trestní příkaz byl zrušen a dále aby se postupovalo podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal v rozsahu uvedeném v § 267 odst. 1 tr. ř. napadený trestní příkaz i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že zákon byl porušen v těch směrech, které vytyká stížnost pro porušení zákona.

V trestní věci obviněného V. N. se konalo objasňování pro přečiny, jimiž byl pak obviněný uznán vinným napadeným trestním příkazem. Ještě v průběhu objasňování bylo na pokyn prokurátora dokazování doplňováno v tom, zda se obviněný nedopustil trestného činu příživnictví podle § 203 tr. zák. Bylo zahájeno trestní stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř. pro tento trestný čin, nikoli však vzneseno obvinění podle § 163 odst. 1 tr. ř., resp. § 169 písm. a) tr. ř. Přestože bylo zjištěno, že obviněný soustavně nedocházel do práce již od počátku září 1981 do 9. listopadu 1981, kdy s ním byl z tohoto důvodu rozvázán pracovní poměr, a potom do dalšího zaměstnání nastoupil až

14. 12. 1981 a po celou tuto dobu se živil drobnými krádežemi ke škodě svých příbuzných, byl podán návrh na potrestání jen pro shora uvedené přečiny a odůvodněn tím, že přečinu příživnictví podle § 10 zák. č. 150/1969 Sb. se obviněný dopouštěl až od 9. 11. 1981, tedy od rozvázání pracovního poměru. Tento závěr byl převzat i napadeným trestním příkazem.

K tomu je třeba uvést, že pachatel se soustavně vyhýbá poctivé práci podle § 203 tr. zák. nejen v době, kdy bezdůvodně nepracuje a poctivé práci se vyhýbá, aniž by byl v pracovním poměru, ale i v době, kdy soustavně nepracuje přesto, že formálně jeho pracovní poměr trvá. Ustanovení § 203 tr. zák. v tomto směru nikterak nerozlišuje, a proto je také možný jednočinný souběh trestného činu příživnictví podle § 203 tr. zák. a přečinu proti pracovní kázní podle § 8 písm. c) zák. č. 150/1969 Sb. (srov. též č. 39/1972 sb. rozh. tr.). Jestliže pak v této době se pachatel dává někým vydržovat nebo si

prostředky k obživě opatřuje jiným nekalým způsobem, jsou tím (za předpokladu úmyslného zavinění) naplněny všechny formální znaky skutkové podstaty trestného činu příživnictví podle § 203 tr. zák.

Naproti tomu nebyla prověřena obhajoba obviněného v tom, od kdy lze jeho zájem o navázání nového pracovního poměru považovat za vážné míněný a kdy jen překážky stojící mimo obviněného oddálily jeho skutečný nástup do práce až do

14. 12. 1981 (viz výpověď obviněného o tom, že v první cihelně nebyl z určitých důvodů přijat a že ve druhé nastoupil až po určité době, když si vyřídil potřebné formality). V tomto směru je třeba dokazování doplnit, neboť od doby, kdy obviněný se skutečným úmyslem nastoupit do práce jednal o uzavření pracovního poměru, nebyl by již naplňován znak „soustavného vyhýbání poctivé práci“ podle § 203 tr. zák.